

راهنمای گروه روش های ممیزی ISO 9001 در مورد:

ممیزی مسائل مربوط به تغییرات اقلیمی در ISO 9001

ترجمه شده در شرکت مهندسين مشاور نور

(مدیرفا) (خانه مهندسی صنایع)

۱- معرفی

به عنوان بخشی از تعهد ISO به اقدام در مورد تغییرات اقلیمی، که به اتفاق آرا توسط تمام اعضای ISO در اعلامیه لندن، (<https://www.iso.org/ClimateAction.html>)، بیش از ۳۰ مورد از اصلاحات در سیستم مدیریت ISO تصویب شده است. استانداردها، از جمله ISO 9001، صادر شده اند تا ملاحظات تغییرات اقلیمی را در بر گیرند، که به شرح زیر می باشد:

۴.۱ شناخت سازمان و زمینه آن.

سازمان باید مسائل خارجی و داخلی را تعیین کند که با هدف آن مرتبط است و بر توانایی آن برای دستیابی به نتایج مورد نظر سیستم مدیریت کیفیت تأثیر می گذارد.

۴.۲ درک نیازها و انتظارات طرف های ذینفع.

سازمان باید تعیین کند:

- اشخاص ذینفعی که با سیستم مدیریت کیفیت مرتبط هستند.
- الزامات مربوطه این اشخاص ذینفع.
- کدام یک از این الزامات از طریق سیستم مدیریت کیفیت برطرف خواهد شد.

اضافه شده: توجه: طرف های ذینفع مربوطه می توانند الزامات مربوط به تغییرات اقلیمی را داشته باشند.

هدف کلی بندهای ۴.۱ و ۴.۲ بدون تغییر باقی می ماند، زیرا این بندها قبلاً شامل نیاز سازمان به بررسی مسائل داخلی و خارجی است که می تواند بر اثربخشی سیستم مدیریت آنها تأثیر بگذارد (از بیانیه مشترک ISO/IAF). این الحاقات جدید برای اطمینان از اینکه تغییرات اقلیمی به طور جدی بر روی رادار سازمان قرار دارد و به عنوان یکی از موضوعات خارجی که در طراحی و اجرای سیستم مدیریت کیفیت آنها باید در نظر گرفته شود، مورد توجه ویژه قرار می گیرد.

هدف این مقاله ارائه راهنمایی به ممیزان در مورد ممیزی این الزام اصلاح شده و یادداشت در زمینه خاص دامنه ISO 9001 و نتایج مورد نظر آن، ارائه توضیحات بیشتر در مورد همپوشانی های احتمالی یا سردرگمی با موضوعات دیگر مورد توجه سازمان ها است که ارتباط مستقیمی با مدیریت کیفیت ندارند.

اصلاحات استاندارد در دسترس عموم است. راهنمایی ارائه شده در این مقاله برای ممیزی های شخص اول، دوم و شخص ثالث در نظر گرفته شده است. در مورد صدور گواهینامه شخص ثالث، همانطور که IAF به موقع اعلام کرده است، به دلیل ماهیت اصلاحیه، برنامه انتقال خاصی مورد نیاز نیست.

در برخی از نقاط جهان تغییرات اقلیمی و علل آن موضوعات بحث برانگیزی است. مطابق با دستورالعمل های ISO 19011: 2018 برای ممیزی سیستم های مدیریت، ممیزان باید عینیت و بی طرفی خود را هنگام ممیزی مسائل مربوط به تغییرات اقلیمی حفظ کنند. آنها **نباید** باورهای شخصی خود را در ارتباط با تغییرات اقلیمی بیان کنند. نقش ممیزان این است: ارزیابی کنند که آیا سازمان تشخیص می دهد که مسائل مربوط به تغییرات اقلیمی در ارتباط با QMS (سیستم مدیریت کیفیت) و نتایج مورد نظر آن است یا خیر و اگر چنین است، چگونه در QMS (سیستم مدیریت کیفیت) به آن پرداخته می شود. این اصلاحیه سازمان را **ملزم نمی کند** که برنامه ای برای تغییرات اقلیمی داشته باشد مگر اینکه به عنوان یک موضوع مرتبط برای دستیابی به نتایج مورد نظر QMS (سیستم مدیریت کیفیت) شناسایی شده باشد.

۲- تغییر اقلیم در زمینه ISO 9001

موضوعات مرتبط با تغییرات اقلیمی که باید توسط سازمان تعیین شود، در صورت وجود، مواردی هستند که با هدف و جهت استراتژیک آن مرتبط هستند و بر توانایی سازمان برای دستیابی به نتایج مورد نظر سیستم مدیریت کیفیت تأثیر می گذارند:

- توانایی ارائه مداوم محصولات و خدماتی که مطابق با الزامات قانونی و الزامات مشتری است و قابل اجرا باشد،

- افزایش رضایت مشتری از طریق استفاده مؤثر از سیستم، از جمله فرآیندهای بهبود سیستم و اطمینان از انطباق با مشتری و الزامات قانونی و نظارتی قابل اجرا (ISO 9001، بند ۱).

ارتباط این موضوعات بسته به اندازه و بخش سازمان، محصولات و خدمات ارائه شده، موقعیت آن در زنجیره تامین، جغرافیای آن، دامنه سیستم مدیریت کیفیت سازمان و به طور بالقوه عوامل دیگر به طور قابل توجهی متفاوت خواهد بود. اینها ممکن است طیفی را از میزان اهمیت کم تا بسیار زیاد شامل شود.

گنجاندن متن جدید در ۴.۱ سازمان ها را ملزم می کند که تغییرات اقلیمی را در نظر بگیرند تا تعیین کنند که آیا مسائل مرتبطی که باید به آنها رسیدگی شود وجود دارد یا خیر. اگرچه متن جدید است، ممکن است ممیزان متوجه شوند که برخی از سازمان ها در حال بررسی و رسیدگی به مسائل مربوط به تغییرات اقلیمی در محدوده سیستم مدیریت کیفیت هستند (مانند صورت حساب های تامین کننده انرژی، شاخص درصد انرژی تامین شده از منابع تجدیدپذیر؛ ادعاهای مربوط به CARBON CREDITS، ادعاهای مربوط به محصول در مورد کاهش مصرف انرژی، جایگزینی مواد خام یا در نظر گرفتن طراحی زیست

محیطی محصولات برای کاهش تأثیر تغییرات اقلیمی و غیره). ممیزان همچنین سازمان‌هایی را خواهند دید که قبلاً تغییرات اقلیمی را در نظر گرفته‌اند و تشخیص داده‌اند که این یک موضوع مربوط به QMS (سیستم مدیریت کیفیت) آنها نیست. برای سایر سازمان‌ها، این ممکن است یک ملاحظه جدید باشد.

یادداشت ۴.۲ یادآور میشود که ممکن است، در حال حاضر یا به طور بالقوه در آینده، الزامات مربوط به تغییرات اقلیمی وجود داشته باشد که توسط مشتریان و اشخاص ذینفع مربوطه دیکته شده باشد.

یک موضوع تغییر اقلیم می‌تواند برای رشته‌های مختلف سیستم مدیریت، مانند محیط زیست، بهداشت و ایمنی، انرژی، مالی یا سایر جنبه‌های فعالیت‌های یک سازمان مرتبط باشد. در حالی که این موارد ممکن است اهمیت فرعی داشته باشند، به طور کلی در محدوده ممیزی سیستم مدیریت کیفیت مورد توجه قرار نمی‌گیرند. اگر سازمانی دارای یک سیستم مدیریت یکپارچه با سایر رشته‌های سیستم مدیریت باشد، احتمالاً همان موضوع در دیدگاه‌های مختلف توسط سازمان به صورت کلی نگر تحلیل می‌شود. ممیزان باید از این موضوع آگاه باشند و بر نتایج مورد نظر QMS (سیستم مدیریت کیفیت) و فرآیندهای آن تمرکز کنند، با در نظر گرفتن اینکه ممکن است در زمینه‌های خاصی همپوشانی وجود داشته باشد (مانند طراحی محصول با در نظر گرفتن جنبه‌های زیست‌محیطی).

۳- ممیزی مسائل تغییرات اقلیمی با تأثیر در QMS (سیستم مدیریت کیفیت) و نتایج آن

۱. آیا سازمان تعیین کرده است که آیا تغییرات اقلیمی یک موضوع مرتبط است؟

۲. آیا تصمیم سازمان با الزامات قانونی و مقرراتی قابل اجرا برای محصولات و خدمات آنها مطابقت دارد؟

۳. آیا تصمیم سازمان با الزامات قراردادی آنها مطابقت دارد؟

۴.۱ الزامات جدید: سازمان باید تعیین کند که آیا تغییرات اقلیمی یک موضوع مرتبط است یا خیر.

ملاحظات ممیزی برای تأثیرات تغییرات اقلیمی ناشی از مسائل خارجی و داخلی می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- تغییرات در الزامات قانونی یا مقرراتی مانند محدودیت در استفاده از مواد خاص، چرخه محصول، چرخه عمر محصول، منشاء محصول، ادعاها و غیره.
- استفاده از مواد زیستی و تجدید پذیر.
- اثرات بالقوه بر محصولات و خدمات یا فرآیندهای QMS (سیستم مدیریت کیفیت)، توسط تغییرات تعیین شده در سایر رشته‌های سیستم مدیریت، به عنوان مثال. نیاز به کاهش مصرف انرژی، کاهش ضایعات، استفاده مجدد یا بازیافت مواد.
- عمر طولانی محصولات و خدمات پس از تحویل
- الزامات حرکت به سمت محصولات و خدمات بدون کربن
- مسائلی که به دلیل انرژی و ملاحظات دیگر بر فرآیندها و زیرساخت‌ها تأثیر می‌گذارد.

- آسیب پذیری سازمان در ارائه محصولات و خدمات خود به دلیل فراوانی طوفان، جریان آب، آتش سوزی، خشکسالی که ممکن است به کمبود در عرضه و یا مشکل در توزیع دلالت کند.
- نگرانی های مربوط به دانش کلی و کنترل زنجیره تامین در مسائل مربوط به تغییرات اقلیمی .
- روند بازار در مورد پایداری محصولات و خدمات و اطلاعات و ادعاهای مرتبط
- محصولات و خدمات رقابتی با عملکرد بهتر بالقوه در مسائل مربوط به تغییرات اقلیمی

۴.۲ توجه: اشخاص ذینفع مربوطه سازمان می توانند الزامات مربوط به تغییرات اقلیمی داشته باشند

آیا سازمان وجود الزامات مربوط به تغییرات اقلیمی را از طرف ذینفع مربوطه تعیین کرده است؟

نمونه های ممیزی الزامات مربوط به ذینفع برای تغییرات اقلیمی می تواند شامل موارد زیر باشد:

- الزامات قانونی و مقرراتی، محیطی یا تغییرات اقلیمی برای محصول یا خدمات ارائه شده و آنهایی که بر توانایی سازمان برای ارائه آن محصول یا خدمات تأثیر می گذارد.
- الزامات مشتری در مورد تغییرات اقلیمی ، دبی صفر یا کربن صفر در محصولات.
- سیاست ها و استراتژی های شرکت مادر.
- الزامات مربوط به اطلاعات محصول در مورد جنبه های مربوط به تغییرات اقلیمی (پایداری مبدا، استفاده مجدد، بازیافت، پایان عمر، کربن جاسازی شده، "برچسب شویی سبز" و غیره)، از جمله ادعاهای محصول و الزامات قانونی و سایر الزامات موجود.
- تغییرات کدها و استانداردهای صنعت مربوط به تغییرات اقلیمی .
- قراردادهای زیست محیطی با گروه های اجتماعی یا سازمان های غیر دولتی.
- مجوزها یا سایر اشکال مجوز زیست محیطی.
- الزامات مربوط به تغییرات اقلیمی در فرآیندهایی مانند بسته بندی، ساخت، خدمات، تدارکات و غیره.

۴- رسیدگی به مسائلی که توسط سازمان به عنوان مسائل مرتبط تعیین شده است

اگر سازمان تشخیص بدهد که مسائل مرتبط محیطی و یا الزامات مشتری و یا الزامات سایر طرفهای ذینفع مرتبط با تغییرات اقلیمی است، گام بعدی ممیز، ارزیابی نحوه پرداختن به این موارد در QMS (سیستم مدیریت کیفیت) است، که به سادگی مسیرهای هر موضوع، موضوعات دیگری را دنبال می کند. در زیر نمونه های غیر جامعی از سؤالات و جنبه های مرتبط برای ممیز برای ارزیابی نحوه رسیدگی سازمان به این مسائل ارائه شده است.

۴.۳ تعیین دامنه کاربرد QMS (سیستم مدیریت کیفیت)

آیا این مسائل مربوط به تغییرات اقلیمی بر دامنه QMS (سیستم مدیریت کیفیت) تأثیر می گذارد یا کاربرد برخی الزامات را تغییر می دهد؟ آیا نیازی به تغییر دامنه QMS (سیستم مدیریت کیفیت) وجود دارد؟

مثال های مرتبط:

سازمانی که به دلیل خطر بالای وقوع سیل در مکان فعلی خود، مکان را جابجا کرد.

سازمانی که محصولات و خدمات مختلفی ارائه می کند.

سازمانی که طراحی و توسعه محصول را پیاده سازی نکرده است، اما تغییر در مواد خام یا فرآیندها، نیاز به کاربرد آن را مشخص کرد.

۶.۱ اقدامات برای رسیدگی به خطرات و فرصت ها.

آیا سازمان برای تعیین ریسک ها و فرصت ها به این موضوعات توجه کرده است؟

مثال های مرتبط:

• آیا این مسائل منجر به تغییراتی در پشتیبانی مانند زیرساخت ها، تجهیزات نظارت و اندازه گیری، دانش، ارتباطات یا موارد دیگر می شود؟

• آیا تغییرات مرتبطی در فرآیندهای عملیاتی وجود دارد؟

• تغییرات در مواردی که باید پایش و اندازه گیری شوند؟

• چه خطراتی باید مورد توجه قرار گیرد؟

آیا سازمان فرصت های جدیدی را تعیین کرده است؟

• محصول و خدمات جدید یا تغییرات در پیشنهادات موجود:

- فرصت های مالی برای تغییرات در زیرساخت ها و فرآیندهای آن

- ارتباطات مربوط به محصولات و خدمات مربوط به مسائل مربوط به تغییرات اقلیمی .

- بازارهای جدید برای محصولات و خدمات آن

• آیا سازمان تعیین کرده است که ریسک ها و فرصت های تعیین شده چگونه بر نتایج مورد نظر QMS (سیستم مدیریت کیفیت) تأثیر می گذارد؟

• اقدامات برنامه ریزی شده برای این ریسک ها و فرصت ها چیست؟

۶.۳ تغییرات

آیا ریسک‌ها و فرصت‌های بالقوه تعیین شده یا تغییر در حوزه، حاکی از تغییرات در QMS (سیستم مدیریت کیفیت) و فرآیندهای آن است؟ آیا اقدامات برنامه ریزی شده تمام موارد ذکر شده در (۶.۳ الف تا د) را در نظر می‌گیرند؟

۷.۱ منابع

اگر مسائل مربوط به تغییرات اقلیمی مرتبط تلقی شده است، چگونه این موضوع بر منابع برای دستیابی به انطباق محصولات و خدمات تأثیر می‌گذارد؟

مثال‌های مرتبط:

- ملاحظات تغییر اقلیم چگونه بر محیط زیست برای عملیات فرآیندها تأثیر می‌گذارد (۷.۱.۴)؟
- سازمان چگونه منبع دانش مناسبی که بر اساس آن تصمیمات خود را مبنای قرار دهد تعیین می‌کند (۷.۱.۶)؟

۸. عملیات

اگر مسائل مربوط به تغییرات اقلیمی به عنوان مرتبط تعیین شده باشد و به معنای تغییراتی در QMS (سیستم مدیریت کیفیت) و یا در محدوده QMS (سیستم مدیریت کیفیت) آن نباشد، آیا آنها قبلاً در چارچوب مقررات QMS (سیستم مدیریت کیفیت) فعلی رسیدگی می‌شوند؟

مثال‌های مرتبط:

۸.۲.۱ الف) آیا سازمان اطلاعات مربوط به محصولات و خدمات را ارائه می‌دهد؟

۸.۲ ب) اگر ادعایی در مورد محصولات و خدمات مرتبط با تغییرات اقلیمی وجود داشته باشد، سازمان نشان می‌دهد که می‌تواند آنها را برآورده کند؟

۸.۲.۱ ه) آیا سازمان الزامات خاصی را برای اقدامات احتمالی مرتبط با خطرات تعیین شده در ارائه محصولات و خدمات ایجاد می‌کند؟

۸.۲ الف) و ۸.۲.۳ آیا سازمان هنگام تعیین یا بررسی الزامات مربوط به محصولات و خدمات، الزامات مربوط به تغییرات اقلیمی را در نظر می‌گیرد؟

۸.۲.۴ آیا تغییرات در الزامات محصولات و خدمات مستند شده و افراد مربوطه مطلع می‌شوند؟

۸.۳ آیا سازمان به الزامات مربوط به تغییرات اقلیمی در طراحی و توسعه محصول و خدمات می‌پردازد؟

۸.۴ انجام الزامات مربوط به تغییرات اقلیمی برای محصولات، خدمات و فرآیندهای ارائه شده از خارج که سازمان باید کنترل کند، شامل در نظر گرفتن تأثیر بالقوه فرآیندها، محصولات و خدمات خارجی ارائه شده بر توانایی سازمان برای برآوردن مداوم الزامات

جهت اخذ اطلاعات بیشتر میتوانید با همکاران ما در گروه نور در تماس باشید. ۰۲۱۸۸۷۶۱۷۹۵ - ۰۲۱۸۸۷۶۴۸۶۷

قانونی و قانونی مشتری و قابل اجرا؟ اگر چنین است، سازمان از نظر نوع و میزان کنترل و اطلاعات برای ارائه دهندگان خارجی چه مواردی را تعیین کرده است؟

۸.۵ آیا مسائل مربوط به تغییرات اقلیمی نشان دهنده نیاز به کنترل های خاص تولید و ارائه خدمات است؟

مثال های مرتبط:

- شناسایی منحصر به فرد و قابلیت ردیابی محصولات به منابع پایدار مواد خام،
- انتصاب افراد شایسته، از جمله صلاحیت های مورد نیاز،
- فعالیت های پس از تحویل، مانند بازیافت و دفع نهایی،
- شواهد انطباق با معیارهای پذیرش،
- کنترل خروجی های غیر منطبق،
- و غیره.

۹. ارزیابی عملکرد و بهبود

اگر مسائل مربوط به تغییرات اقلیمی توسط سازمان مرتبط تعیین شده باشد، ممکن است این موارد الزامات نظارتی و اندازه گیری خاص، پیامدهای نهایی بر پایش و اندازه گیری رضایت مشتری یا تغییرات در برنامه ممیزی داشته باشند.

مثال های مرتبط:

- منابع قابل اعتماد اطلاعات و داده ها، خارجی یا داخلی
- پایش و سنجش تأثیر سازمانی، نتایج تغییرات معرفی شده

همچنین انتظار می رود که ورودی های بازنگری مدیریت، هرگونه تغییر مرتبط با این موضوع را در نظر بگیرند و خروجی های بازنگری مدیریت ممکن است شامل تصمیم های مرتبط، از جمله فرصت های بهبود باشد.

۵- نگرانی های خاص

این به سازمان بستگی دارد که تعیین کند آیا و چگونه مسائل تغییرات اقلیمی بر QMS (سیستم مدیریت کیفیت) و نتایج مورد نظر آن تأثیر می گذارد.

برای ممیزان، توجه ویژه به ادعاهای مربوط به محصولات و خدمات مرتبط با مسائل مربوط به تغییرات اقلیمی، مانند سایر ادعاهای مطرح شده در مورد محصولات ضروری است، زیرا سازمان باید نشان دهد که می تواند ادعاهای (۸.۲.۱ ب) را برآورده کند.

بسیاری از این ادعاها ممکن است تضمین کننده روش‌های خاصی برای نظارت و اندازه‌گیری باشند، ممکن است به تأیید شخص ثالث دیگر و اضافه ای نیاز داشته باشند یا مشمول الزامات قانونی و مقرراتی باشند. ممیزی روش‌های مورد استفاده برای تعیین این ادعاها ممکن است خارج از اهداف ممیزی ISO 9001 باشد. با این حال، ممیزان باید از الزامات مربوط به این ادعاها آگاه باشند تا آنها را قادر به ارزیابی اینکه آیا سازمان می‌تواند نشان دهد که ادعاها می‌تواند برآورده شود یا خطری برای یکپارچگی سیستم مدیریت کیفیت، به‌ویژه برای صدور گواهینامه شخص ثالث ممیزی وجود دارد، داشته باشند.

۶- خلاصه و نتیجه گیری

مسائل مربوط به تغییر اقلیم یکی از مسائل محتلف و زیادی است که سازمان‌ها باید در هنگام تجزیه و تحلیل بافت داخلی و خارجی خود و تعیین نیازهای مشتریان و سایر طرف‌های ذینفع مرتبط در نظر بگیرند. ISO و IAF در بیانیه خود در نظر گرفتند که این یک عامل خارجی است که به اندازه کافی برای جامعه ما مهم است که سازمان‌ها را ملزم به بررسی آن کند.

اصلاحیه ISO 9001:2015 در ۲۳ فوریه ۲۰۲۴ منتشر شده است. ممیزان باید ارزیابی کنند که چگونه سازمان نشان می‌دهد که آیا تغییر اقلیم یک موضوع مرتبط در چارچوب دامنه سیستم مدیریت کیفیت و نتایج مورد نظر آن است. در عمل، ممیزان باید ممیزی را بر روی فرآیندهای مرتبط با دامنه، موضوعات مرتبط و الزامات مربوطه به طور معمول انجام دهند، اما به طور خاص ارزیابی کنند که چگونه مسائل مربوط به تغییرات اقلیمی در نظر گرفته شده است.

در حالی که برخی از سازمان‌ها ممکن است قبلاً به مسائل مربوط به تغییرات اقلیمی رسیدگی کرده باشند، برخی دیگر برای اولین بار آن را در نظر خواهند گرفت. ممیزان باید آگاه باشند که پیامدهای مسائل مربوط به تغییرات اقلیمی و الزامات قانونی، مشتری و سایر اشخاص ذینفع ممکن است متفاوت باشد.

اگر مسائل مربوط به تغییرات اقلیمی توسط سازمان مرتبط تعیین شود، این موارد باید در QMS (سیستم مدیریت کیفیت) بررسی شوند. این امر مستلزم تعیین ریسک‌ها و فرصت‌ها، برنامه‌ریزی تغییرات در QMS (سیستم مدیریت کیفیت)، تغییرات در دامنه یا صرفاً پرداختن به الزامات مرتبط در سایر الزامات QMS (سیستم مدیریت کیفیت) است. ممیزان باید به دنبال شواهدی باشند که نشان دهد سازمان مسائل را در نظر گرفته و در دامنه سیستم مدیریت کیفیت سازمان به آنها رسیدگی می‌کند.

ممیزان باید ارزیابی کنند که آیا سازمان نیازهای مشتری توافق شده یا الزامات قانونی و مقرراتی مرتبط با تغییرات اقلیمی را که برای محصولات و خدمات آن قابل اجرا است شناسایی کرده است یا خیر و آیا این موارد در حال انجام است یا خیر.

ممیزان باید به ویژه در ارزیابی وجود هرگونه ادعای محصول و خدمات مرتبط با تغییرات اقلیمی دقت کنند. در این صورت، سازمان‌ها باید نشان دهند که اطمینان حاصل می‌کنند که این ادعاها می‌تواند برآورده شود، زیرا ممکن است یکپارچگی QMS (سیستم مدیریت کیفیت) را به خطر بیندازد.

۷- فهرست کتب و مطالب بیشتر

بیانیه مشترک ISO/IAF در مورد افزودن ملاحظات تغییرات اقلیمی به MSS

تصمیم نهایی IAF پس از مشاوره ۳۰ روزه اضافه شدن یادداشت های تغییر اقلیم به استانداردهای سیستم مدیریت

ممیزان همچنین ممکن است اسناد زیر را مفید بدانند:

ISO 9001:2015 کاربرد های کاربرد ISO/TS 9002:2016 سیستم مدیریت کیفیت. دستوالعمل های کاربرد

متن ISO 9001 APG

الزامات قانونی و نظارتی ISO 9001 APG

